

Мазенко Н.А., курсант

Науковий керівник: Гаркуша А.Г., к.ю.н.,
викладач кафедри кримінального процесу
ФПФОДР

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИВАТНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідно до законопроекту «Про приватну (розшукову) діяльність» - ця діяльність визнається дозволеною органами Національної поліції України, яка здійснюється незалежними приватними детективами або приватними детективними підприємствами (агентствами) щодо надання клієнтам на платній договірній основі детективних послуг з метою захисту їхніх законних прав та інтересів на підставах та в порядку, що передбачені законодавством [1].

Приватна детективна (розшукова) діяльність у більшості випадків визнана не лише на локальному рівні, але й на державному, є врегульованою законами, що дозволяє оптимально використовувати її задля збільшення можливості громадян та юридичних осіб у захисті своїх законних прав та інтересів. Попри все, проблема регулювання детективної діяльності в Україні була предметом дослідження ряду вітчизняних вчених, серед яких: Г.Ю. Барчан, Е.І. Низенко, В.М. Панфілов.

Приватна детективна (розшукова) діяльність у сучасних реаліях конкурентності перебуває поміж двох опонентів: «слідчий» та «детектив», у боротьбі між якими поступово може стати альтернативним недержавним правоохоронним механізмом, необхідність якого останнім часом набирає обертів. Потрібно зауважити на тому, що закон визначає загальні правові засади організації приватної детективної (розшукової) діяльності в Україні як одного з шляхів забезпечення конституційних гарантій людини та громадянина, що спрямовані на захист своїх законних прав та інтересів. В Україні такий вид

діяльності тривалий час був офіційно не визнаний та не мав законодавчого підґрунтя, хоча фактично приватною детективною діяльністю давно та плідно займаються не лише фізичні особи, а й юридичні. За неофіційними даними, зараз в усіх регіонах України працює більше декілька тисяч приватних детективів і приватних детективних агентств, здійснюючи свою діяльність вони користуються великим попитом серед таких категорій населення як бізнесменів, політиків, адвокатів.

Головною метою діяльності приватного детектива є сприяння безпеці функціонування підприємства замовника, допомога керівництву та уповноваженим працівникам у зборі інформації про особу (організацію), встановлення чи підтвердження факту правопорушення. Законодавець надав можливість приватним детективам займатися доволі широким спектром питань, які були лише у компетенції правоохоронних органів, але відтепер приватна та державна система доповнюватимуть одна одну. Головне, що детективи зможуть збирати та фіксувати інформацію, яка надалі зможе використовуватися у цивільному, господарському, адміністративному та кримінальному судочинстві, що додасть громадянам додаткові можливості при захисті своїх прав та особистих інтересів у судах. Інформація, отримана приватними детективами, згідно з документом, є професійною таємницею, яка не підлягає розголошенню, є конфіденційною, крім випадків, коли вона має факти підготовки чи замаху на вчинення кримінального правопорушення (про такі факти детективи зобов'язані повідомити правоохоронним органам з передачею підтверджуючих матеріалів) [2, с. 258].

Так, з погляду держави, присутні лише позитивні аспекти. А саме зазначеним законопроектом Верховна Рада запроваджує в законодавче поле вже існуючі «чорний» і «сірий» ринки детективних послуг, саме так заявляє радник міністра МВС - Апостол М.В. Такий ринок розвивається давно і успішно маскується під юридичні, охоронні або технічні послуги.

Голова Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності А. Кожем'якін та перший заступник керівника фракції «Народний

фронт», член Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони, співавтор цього законопроекту А. Тетерук, також згодні, що Закон дасть змогу легалізувати та вивести з тіні діяльність великої кількості приватних детективів в Україні [3].

Функції та завдання приватних детективів і приватних детективних агентств майже такі, як і у правоохоронних органів. Коли громадяни за деякими особистими причинами не можуть звернутися до цих органів, то їх функції беруть на себе приватні детективні агентства, але в цьому і виражається «проти» цього проекту Закону, та саме й є причиною того, чому Президент України наклав вето на нього. Також одним із зауважень є те, що суб'єктам приватної детективної діяльності дозволяється збирання, фіксування та дослідження відомостей, необхідних для розгляду у кримінальному судочинстві, а також пошук і збір даних, які можуть бути підставою для звернення замовника приватних детективних послуг до правоохоронних органів або до суду з метою захисту його законних прав та інтересів, в тому числі шляхом зовнішнього спостереження на відкритій місцевості, у громадських місцях та ін. Що стосується проблемного моменту доказової бази, то не варто обговорювати доцільність чи недоцільність такої діяльності зі сторони приватних детективів. Питанням повинна стати процедура доручення доказів, виявлених та зафіксованих детективами до матеріалів кримінального провадження та використання їх у суді.

Так, ці суб'єкти приватної детективної діяльності надають істотну допомогу суб'єктам підприємницької діяльності у вивченні репутації та фінансового стану позичальників та інших партнерів, їх спроможності реально виконувати взяті на себе фінансові зобов'язання, що у значній мірі запобігає укладанню ризикованих угод та ухиленню боржників від сплати заборгованості [4]. Крім того, суб'єкти приватної детективної діяльності проводять велику роботу по пошуку осіб, місцезнаходження яких невідоме, розшуку зниклого майна і тварин, виявленню фактів порушень прав інтелектуальної власності, насамперед незаконного використання товарних знаків та ін.

На нашу думку дійсно, у законопроекті, ще є багато проблемних моментів, що можуть призвести до тінізації певної частини легальних детективних агентств, але завдяки народним обранцям і прогресивно мислячим учасникам цього ринку, проблеми можна буде вирішити своєчасними поправками, але з іншої точки зору, саме по собі прийняття закону є плюсом, оскільки ним закріплені правила та порядок, а також гарантії і відповідальність суб'єктів, які мають намір здійснювати таку діяльність, що забезпечить реалізацію та захист прав і законних інтересів осіб, які потребують таких специфічних послуг.

Також, завдяки обов'язковим ліцензіям і створенню єдиного реєстру, значно звужається можливість для шахраїв, які діяли під виглядом приватних детективів.

Приватна детективна діяльність вже сьогодні стає апогеєм сучасності, якого потребував український народ, адже це відхилення від стародавніх догм, зрушення з «мертвої точки» почуття довіри до детективів та посилення жаги боротьби з кримінальною злочинністю на теренах нашої правової України.

Список використаних джерел:

1. Законопроект "Про приватну детективну (розшукову) діяльність" - 3726 від 28.12.2015, К., http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57580
2. Карпов Н.С. Державний захист та забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у судочинстві, за законодавством України / Н.С. Карпов, О.І. Габро // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2007. – Вип. 17. – С. 254–266.
3. Мотуз М. Тенденції розвитку приватної детективної діяльності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://law.knu.ua/images/abook_file/conf2011_kpp_motuz.pdf.
4. Офіційний сайт Всеукраїнської Асоціації приватних детективів [Електронний ресурс]. – <http://aupd.org/ru/services>.